

“Kína mellett nőveget kérek”

Nagy a valószínűsége annak, hogy a mobilodat **KÍNÁBAN GYÁRTOTTÁK**. A világon forgalmazott összes mobil fele ott készül – mint ahogy számítógépek, MP3 lejátszók és elektronikus játékok tömkelege is.

Vendégmunkások milliói vándoroltak el Kína elszegényedett vidékeiről, hogy állást keressenek az egyre növekvő elektromos iparban. Pedig az alacsonyan képzett munkaerő igen rosszul fizetett. Azok a fiatal nők – leginkább 16 és 30 éves kor között, - akik ebben a szektorban dolgoznak, **ALIG KAPNAK ÓRÁNKÉNT 35 CENTNÉL TÖBBET**, pedig ott ahol élnek, még egy tusfürdő ára is 1.80.- euro. A gyári munkások, akik nagy nevű cégek, mint például a Nokia és Samsung készülékeihez gyártanak alkatrészeket, gyakran 12 órát is dolgoznak naponta – a hét minden napján.

A teljes állásban levők jövedelme éppen, hogy elég a megélhetéshez, pedig a vendégmunkások közül sokan zsúfolt munkásszállókban laknak, hogy kijöjjenek a pénzükből. **HAVI 150 ÓRA** túlórárt kell ledolgozzanak az itteni munkavállalók ahhoz, hogy tanulmányaikra, vagy otthon élő szüleik megsegítésére pénzt tehessenek félre.

Eközben szembe kell nézniük azzal, hogy könnyen elbocsáthatják, vagy fizetésük csökkentésével büntethetik őket akkor, ha hibáznak valamiben, vagy felemelik szavukat a méltatlan bánásmóddal szemben. Tiltakozniuk nehéz, hiszen **A FÜGGETLEN SZAKSZERVEZETEK MŰKÖDÉSÉT NEM ENGEDÉLYEZIK KÍNÁBAN**.

Bár a kínai törvények védik a munkavállalót az ehhez hasonló elfogadhatatlan körülményekkel szemben, ezeket az **ELŐÍRÁSOKAT GYAKRAN FIGYELMEN KÍVÜL HAGYJÁK**. A nagy nevű elektronikai cégek ugyan megfogalmaztak előírásokat beszállítóik részére, ezeket nem tartatják be.

“Kérlek, ne csak azt nézd, milyen jól néz ki egy-egy termék, hanem gondoldj arra is, aki gyártotta.”

SIU, 20. ELEKTRONIKUS KÉSZÜLÉKET
GYÁRTÓ MUNKÁS, KÍNA

Most a makeITfair kampány felhívással fordul a fiatalokhoz Európa-szerte, **HOGY SEGÍTSENEK MÉLTÁNYOSSÁ TENNI A BÉREKET** és a munkakörülményeket az elektronikai ipar munkavállalói számára Kínában és a fejlődő országokban.

A **WWW.MAKEITFAIR.ORG**. HONLAPON
MEGTALÁLHATOD, HOGYAN SEGÍTHETSZ

**MAKE
IT
FAIR**

MÉG TÁRNYOGOSÁGOT AZ ELEKTRONIKÁS IPARBAN DOLGOZÓKNAK KÍNÁBAN

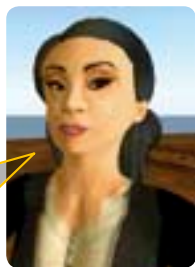
Mindenki szereti a legújabb gyártmányú mobilokat, laptopokat és MP3 lejátszókat. Vajon eszünkbe jutnak-e valaha azok a kínai munkások, akik ezeket gyárják?

Hosszú munkanap, alacsony bérek

A 20 éves **SIU NAPONTA 10-11 ÓRÁT DOLGOZIK** egy Shenzhen közelében levő gyárban, Dél-Kínában. Mobiltelefonokhoz gyártanak elemeket olyan nagy nevű cégek számára, mint a Nokia, a Motorola, a Sony, az LG és a Samsung.

Feladata abból áll, hogy óránként 855 matricát ragasszon minden egyes mobiltelefon elemre. Ha nem sikerül megtennie, Siu ki-nem-fizetett **TÚLÓRÁT KÉNYTELEN VÁLLALNI EGÉSZEN ADDIG, MÍG AZ ELŐÍRT MENNYISÉGET NEM TELJESÍTI.** Még a háta is belefájdul, Siu az elmúlt három hónapban mégis kénytelen volt heti hét napot dolgozni szabadnap nélkül.

*“Amikor véget ér a műszak nagyon fáradt vagyok szellemileg és fizikailag egyaránt a megerőltető tempó miatt,”
- mondja Siu.*

SIU MEGKÉRTE, HOGY NE HASZNÁLJUK VALÓDI NEVÉT, ÉS NE MUTASSUK AZ ARCKÉPÉT, MERT NEM SZERETNÉ, HA FELISMERNÉK.

Siu 18 évesen hagyta el azt a kis falut, ahonnan származott, hogy munkába álljon az elektronikus iparban. Úgy tervezte, hogy majd küld haza pénzt a családjának öccse iskoláztatására. De azóta egyre rosszabbul érzi magát. **SZEMEIT FÁJLALJA ÉS GYAKRAN SZÉDÜL.**

Gyakran éjszakai műszakba osztják be, így rendszeren ki sem tudja magát aludni.

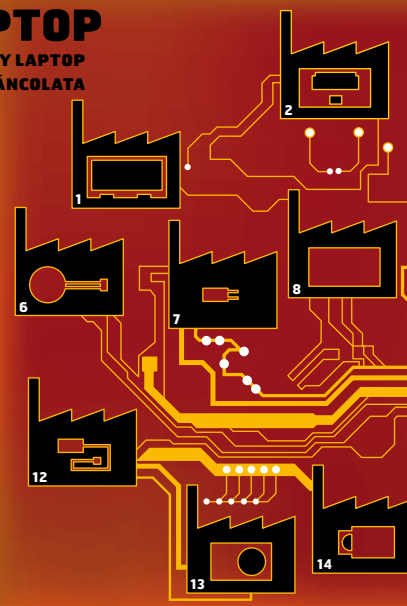
Nehéz munkája ellenére, Siu alig keres elég pénzt a megélhetéshez. A rosszabb hónapokban épp **CSAK HAVI 75 EURÓT KERES.** Ha többet szertene keresni, kénytelen túlórázni. Hogy spóroljon, munkásszállón lakik, ahol szobáját hét másik vendégmunkással kell megossza, de még így is nehéz kijönnie a pénzből.

Ebben az évben Siu megbetegedett és közel **HAVI JÖVEDELMÉNEK 80 SZÁZALÉKÁT KELETT ORVOSRA KÖLTENIE.** Gyakran a hónap végére alig marad valami kis pénze, amit öccsének hazaküldhetne.

Siu azzal fordul az európai fiatalokhoz, hogy csatlakozzanak a **MAKEITFAIR KAMPÁNYHOZ,** hogy javulhasson az elektronikai szektorban dolgozók élete és méltányos fizetést kapjanak.

58 FACTORIES MANUFACTURING 1 LAPTOP

EGY LAPTOP
GYÁRTÁSI LÁNCOLATA

Álljunk ki a kínai munkásokért

Diákkorától kezdve Jenny csatlakozott Siu-hoz hasonló sorsú munkavállalók körülményein javítani szándékozó kezdeményezésekhez. Az egyetem elvégzése után **JENNY BELÉPETT A HONG KONG-I SZÉKHELYŰ SACOM SZERVEZETBE, AMELY AZ ELEKTRONIKUS IPARBAN DOLGOZÓKRA IRÁNYÍTOTTA A FIGYELMET** azt követően, hogy egy gyárban a mobiltelefonok kijelzőjét gyártó munkások mérgezést szenvedtek.

JENNY

Hogyan javíthatnak a helyzetükön azok a munkások, akik Siu-hoz hasonló körülmények között dolgoznak?

Ha egyedül próbálnak tenni valamit az azzal a kockázattal jár, hogy elveszthetik az állásukat –de egy **KÖZÖS TETTEL ELÉRHETNEK POSITÍV VÁLTOZÁSOKAT**. Például, írhatnak egy levelet, amelyet többen aláírnak és benyújtják a vállalat vezetőségének. Ha a munkások csoportja nem kap megfelelő választ, megkereshetnek újságírókat vagy munkajogi szervezeteket, és segítséget kérhetnek. Többen biztosan hatékonyabbak, mint egyedül.

Mi készítheteheti a nagy cégeket, mint a Sony Ericsson és az Apple arra, hogy javítsanak a munkavállalók körülményein?

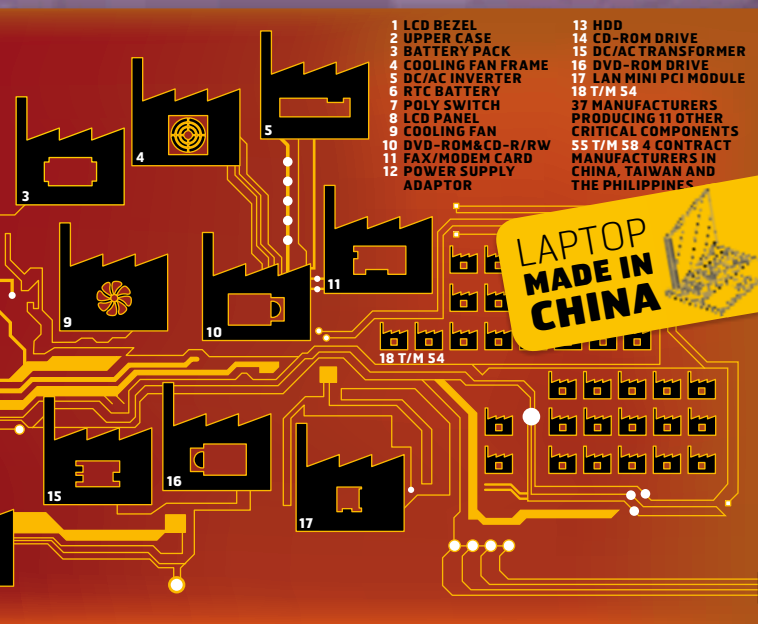
A nagy nevű cégeknek felelőssége, hogy figyelemmel kísérjék a dolgozók munkakörülményeit beszállítói feladatkört ellátó gyárakban Kínában és máshol. Emellett a munkavállalók jogairól is tájékoztatniuk kell a beszállítókat. Ami a legfontosabb: a **MUNKAVÁLLALÓKNAK RENDELKEZNIÜK KELL A HATÉKONY FELLÉPÉS LEHETŐSÉGÉVEL** saját jogaik megvédéséhez.

Kínában hogyan hallatják a hangjukat a munkavállalók?

EGYRE ERŐSEBBEK A TILTAKOZÓ AKCIÓK. 2007 augusztusában például több, mint 18,000 dolgozó vonult ki az utcára a Shenzhen-i székhelyű FRIWÓ cégtől, hogy magasabb béreket és jobb munkakörülményeket követeljenek.

Mit tehetnek az európai fiatalok?

Követelhetik, hogy a nagy nevű cégek egész gyártói hálózatukra kiterjedően tartsák magukat felelős szociális és környezetvédelmi elvekhez. Emellett úgy is **TÁMOGATHATJUK A MUNKÁSOKAT, HA "RENDES TERMÉKET" VESZÜNK**, vagyis olyat, amelynek gyártásáról több információ áll rendelkezésünkre, olanok, amelyekből kiderül, hogy hol és milyen körülmények között gyártották az adott mobiltelefont vagy MP3 lejátszót.

70 EURO HAVONTA A TŰLÉLÉSHEZ

AZ ALACSONY BÉREZÉS JELENTI A KÍNAI MUNKÁSOK SZÁMÁRA A LEGNAGYOBB GONDOT.

A kormány ugyan megállapította a minimálbér összegét, de ez még a munkavállalók alapvető igényeit sem fedezi. Dél-Kína ipari központjában, ahová sok elektronikai cég települt, a 2008-ban megállapított minimálbér alig haladja meg a havi 70 eurót – amely körülbelül **40 CENTES** órabért jelent. Ez azt jelenti, hogy a kínai munkások hét nap alatt épp csak annyit keresnek, hogy a jegyüket megvehessék hazafelé.

Kutatásunk során kiderült, hogy az alacsony bérek miatt a munkavállalók arra kényszerülnek, hogy **TŰLÓRÁT VÁLLALJANAK MINDEN HÓNAPBAN** azért hogy félretehessenek tanulásra vagy, hogy családjuknak küldhessenek haza pénzt. Pedig főleg ezekkel a célokkal indulnak el Kína ipari területeire. Sokuknak azonban még az őket megillető túlórárt sem fizetik ki. A makeITfair interjúk alapján kiderült, hogy egyes munkások akár 320 órát ledolgoztak egy hónap alatt – ami napi **12 ÓRÁS MUNKÁT JELENT A HÉT MAJDNEM MINDEGYIK NAPJÁN**. Ezek után mindössze a kétharmadát kapták meg annak az összegnek, ami járt volna nekik.

makeITfair

Minden egyes mobiltelefon és számítógép előállítása mögött a beszállítók egész hálózata működik. Mindegyik beszállító más-más alkatrészt állít elő a boltjainkban megvásárolható elektronikus készülékekhez. Gyakran előfordul, hogy a nagy cégek, mint az Acer, a Dell és a Fujitsu-Siemens nem maguk gyártják a készülékeket, hanem szerződéseket kötnek kisebb cégekkel, az alkatrészek előállítására.

A **makeITfair** egy kampány. Európai társadalmi szervezetek vesznek benne részt, hogy tegyenek valamit az elektronikus eszközök gyártási láncában résztvevő cégeknél tapasztalható méltánytalanság és a fenntarthatósággal össze nem egyeztethető gyakorlatok ellen. Az európai fiatalokhoz fordulunk. Segítsetek nekünk abban, hogy nyomást gyakoroljunk a nagy nevű cégekre, azért hogy Siu és a hozzá hasonló sorsú munkások tisztességesen meg tudjanak élni abból a fizetésből, amit munkájukért kapnak.

A legtöbb nagynevű cég erőfeszítéseket tesz a munkások jogainak tiszteletben tartására. Magukban az üzemekben azonban ezekből az erőfeszítésekből alig tapasztalható valami. A beszállítói lánc nagy része ellenőrizetlen, az abban dolgozó munkásokat érheti jogsértés, pedig ők azok, akik kedvenc készülékeink előállításában részt vesznek.

Ahhoz, hogy versenyképesek maradjanak a világpiacon a gyártulajdonosok a lehető legalacsonyabb költségek mellett próbálják termékeiket előállítani. A beszállítói hálózat vezető vállalatai, kemény alkukat folytatnak az árakért. Mindez még erősebb nyomást gyakorol a beszállítói hálózat többi tagjára. A vásárlók világszerte az alacsony árakat kedvelik. Ugyanakkor az olcsó elektronikus készülékek iránti világméretű igény befolyással van a kínai gyári munkások életére.

Csatlakozz a **makeITfair** kampányhoz!

Küldj képeslapot a mobiltelefon gyárak vezetőinek, hogy fizessenek tisztességes bért a munkásaiknak.

www.makeITfair.org

**“Csatlakozz
a **makeITfair**
kampányhoz!”**

KAPCSOLATTARTÁS:

SOMO

Co-ordinator **makeITfair**

Sarphatistraat 30

1018 GL Amsterdam

Tel: +31 (0)20 639 12 91

info@makeitfair.org

www.makeitfair.org

Ezt a dokumentumot az Európai Bizottság pénzügyi támogatásával készült. Tartalmáért a SOMO nevű szervezet felel. A dokumentumban foglaltak semmilyen körülmények között sem tekinthetők az Európai Bizottság álláspontjának.

August 2008